

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ενδιάμεσος έλεγχος της διοίκησης, μεταξύ του κοινοβουλευτικού και του δικαστικού ασκείται από ανεξάρτητη διοικητική αρχή (Α.Δ.Α.) που συστήθηκε με τον Ν2477/1997 (άρθρα 1-5) και ονομάζεται «συνήγορος του πολίτη», κατοχυρώνεται δε συνταγματικά με το άρθρο 103 §9 του Συντάγματος, αλλά και το 101Α που περιλαμβάνει γενικές ρυθμίσεις για όλες τις ανεξάρτητες αρχές που προβλέπονται στο Σύνταγμα. Ο θεσμός έχει τις ρίζες του σ' αυτόν του Ombudsman, που διαμορφώθηκε στη Σουηδία από το 1809.

Ξεκινώντας για το λόγο αυτό από μία απαραίτητη αναφορά στο σκανδιναβικό πρότυπο του Ombudsman αλλά και στο θεσμό στα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα προχωρήσουμε στην σκιαγράφηση του «Έλληνα» Συνηγόρου του πολίτη, παραθέτοντας ως λογική αφετηρία πρώτα τη Συνταγματική και Νομοθετική ρύθμιση ώστε να καταδείξουμε στη συνέχεια τους λόγους θεσμοθέτησής του, τη νομική του φύση, την αποστολή του θεσμού, επιχειρώντας παράλληλα να διαλευκάνουμε τις αιτίες της κακοδιοίκησης.

Σκόπιμο κατόπιν είναι να αναφερθούμε στις αρμοδιότητες του Συνηγόρου του πολίτη, ώστε να οδηγηθούμε μοιραία στην ανάλυση και κατανόηση του τρόπου λειτουργίας του θεσμού, εξετάζοντας την ετήσια έκθεση, την ερευνητική διαδικασία και προπάντων τους πέντε κύκλους εργασιών της αρχής, τον κύκλο δικαιωμάτων του ανθρώπου, τον κύκλο της κοινωνικής προστασίας, τον κύκλο της ποιότητας ζωής, τον κύκλο σχέσεως κράτους – πολίτη και τέλος τον νεοσύστατο κύκλο προστασίας του παιδιού. Η ανάλυση του τμήματος αυτού αποτελεί και τον νοηματικό πυρήνα της παρουσιάσής μας, μια και είναι αυτή που θα μας παρουσιάσει την πραγματική δράση της αρχής που παραπάνω παρουσιάσαμε ως προς τη θεωρητική δομή της, το αληθινό έργο του Συνηγόρου του πολίτη στην καθημερινή μας, απτή πραγματικότητα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. Ο θεσμός του Ombudsman στα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	4
1. Το σκανδιναβικό πρότυπο του Ombudsman.....	4
2. Ο κοινοβουλευτικός επίτροπος διοίκησης (Parliamentary Ombudsman) στη Μεγάλη Βρετανία.....	4
3. Ο επίτροπος διοίκησης “Mediateur” στη Γαλλία.....	5
4. Η επιτροπή αναφορών της Γερμανικής βουλής.....	5
5. Ο διαμεσολαβητής στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	5
6. Ο θεσμός του Ombudsman στα άλλα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης:	
Βέλγιο.....	6
Ιρλανδία.....	7
Ισπανία.....	7
Λουξεμβούργο.....	8
Πορτογαλία.....	8
Ολλανδία, Αυστρία, Ιταλία.....	8 επ.
II. Ο Θεσμός του Συνηγόρου του πολίτη στην Ελλάδα.....	10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η Συνταγματική και νομοθετική ρύθμιση του Συνηγόρου του πολίτη...10

1. Οι λόγοι θεσμοθέτησης του Συνηγόρου του πολίτη – οι αιτίες της κακοδιοίκησης – ο έλεγχος της διοίκησης.....12
2. Η αποστολή του θεσμού.....12
3. Η νομική φύση του Συνηγόρου του πολίτη.....13
4. Η εκλογή, η αναπλήρωση και η παύση του Συνηγόρου του πολίτη.....13
5. Ο Συνήγορος του πολίτη υποστηρίζεται στο έργο του από δική του υπηρεσία: οι Βοηθοί Συνήγοροι, οι ειδικοί επιστήμονες, οι βοηθοί επιστήμονες, η γραμματεία.....14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Οι αρμοδιότητες του Συνηγόρου του πολίτη.....16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ετήσια έκθεση – Οι ειδικές εκθέσεις.....18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η ερευνητική διαδικασία, Προϋποθέσεις – αντικείμενο – διεξαγωγή – αποτελέσματα – κυρώσεις.....20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Οι πέντε κύκλοι εργασιών του Συνηγόρου του πολίτη.....24

1. Ο κύκλος δικαιωμάτων του ανθρώπου.....24
2. Ο κύκλος κοινωνικής προστασίας.....25
3. Ο κύκλος ποιότητας ζωής.....25
4. Ο κύκλος σχέσης κράτους – πολίτη.....26
5. Ο κύκλος προστασίας του παιδιού.....27

ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....28

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....29

SUMMARY.....30

ΛΗΜΜΑΤΑ.....31

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....32

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....33

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 Η φόρμα της αίτησης35

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 Γραφήματα – στατιστικά στοιχεία36

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 Φωτογραφικό υλικό.....50

I. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ OMBUDSMAN ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1. Το Σκανδιναβικό Πρότυπο του Ombudsman .

Ο θεσμός του Ombudsman, διαμορφώθηκε στη Σουηδία από το 1809. Η λέξη «Ombudsman», έχει σουηδική προέλευση και σημαίνει «αντιπροσώπευση, εκπροσώπηση». Εκεί αρχικά προβλεπόταν ένας μόνο Ombudsman. Το 1915 προβλέφθηκαν δύο, ένας για τις πολιτικές και ένας για τις στρατιωτικές υποθέσεις. Σήμερα είναι τρεις και καθορίζουν οι ίδιοι τους τομείς της αρμοδιότητάς τους. Διορίζονται από το Κοινοβούλιο με θητεία 4 ετών, που μπορεί να ανανεωθεί και έχουν πραγματικά πλήρη ανεξαρτησία, αφού προβλέπεται μεν η δυνατότητα ανάκλησης του διορισμού τους οποτεδήποτε, αλλά ποτέ δεν έγινε τέτοια ανάκληση. Η αρμοδιότητα του Ombudsman συνίσταται στην έρευνα κάθε υπόθεσης και είναι πολύ εκτεταμένη, διότι εκτείνεται στη δράση όλης της δημόσιας διοίκησης, των στρατιωτικών υπηρεσιών και των δικαστηρίων. Οι Ombudsman ενεργούν αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από έγγραφη αίτηση κάθε ενδιαφερομένου, μπορούν δε να απευθύνουν στις δημόσιες αρχές υποδείξεις ή να κινούν την ποινική αγωγή εναντίον κάθε υπεύθυνου οργάνου ή να προτείνουν την καταβολή αποζημίωσης. Υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις προς το Κοινοβούλιο, στις οποίες αναφέρουν τις υποθέσεις που ενεργήθηκαν και τη συμπεριφορά των σχετικών υπηρεσιών. Ο θεσμός του Ombudsman υιοθετήθηκε διαδοχικά και από τις άλλες σκανδιναβικές χώρες, δηλαδή από τη Φινλανδία από το 1919, τη Νορβηγία από το 1952 και τη Δανία από το 1954, χωρίς όμως αρμοδιότητα για τα δικαστήρια.

2. Ο κοινοβουλευτικός επίτροπος διοίκησης (Parliamentary Ombudsman) στη Μεγάλη Βρετανία .

Στη Μεγάλη Βρετανία το 1967 ιδρύθηκε η θέση του Parliamentary Commissioner for Administration, ο οποίος διορίζεται απ' το βασιλέα μετά από πρόταση του πρωθυπουργού, για όσο διάστημα ασκεί ικανοποιητικά τα καθήκοντά του και ως τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας του. Ενεργεί ανακρίσεις για παράπονα των ιδιωτών σχετικά με την κακή λειτουργία της διοίκησης μετά από έγγραφη αναφορά ενός μέλους της βουλής των κοινοτήτων και υποβάλλει σχετική έκθεση στο μέλος αυτό ή τη βουλή. Θεσμοί Ombudsman έχουν επίσης οργανωθεί στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης και του συστήματος υγείας.

3. Ο επίτροπος διοίκησης “Médiateur ” στη Γαλλία

Παρεμφερές όργανο ελέγχου είναι αυτό που συστήθηκε στη Γαλλία το 1973, ο Médiateur. Ενεργεί ανακρίσεις, μετά από αίτηση μόνο φυσικών προσώπων, που υποβάλλονται διαμέσου ενός βουλευτή ή γερουσιαστή και μπορεί να κάνει υποδείξεις στα αρμόδια διοικητικά όργανα.

4. Η επιτροπή αναφορών της Γερμανικής βουλής

Η Ομοσπονδιακή βουλή διορίζει Επιτροπή Αναφορών, η οποία ασχολείται με αιτήσεις και παράπονα. Τις αρμοδιότητες της επιτροπής για τον έλεγχο των παραπόνων ρυθμίζει ο Ομοσπονδιακός νόμος.

Η επιτροπή αναφορών είναι μία από τις 24 μόνιμες επιτροπές του γερμανικού κοινοβουλίου και προβλέπεται από το Σύνταγμα. Είναι η κεντρική αρχή, η οποία δέχεται και εξετάζει παράπονα και αιτήματα. Κάθε μήνα υποβάλλει Έκθεση στην ολομέλεια του Σώματος, η οποία περιλαμβάνει τις υποδείξεις και τις συστάσεις της επιτροπής προς την ομοσπονδιακή βουλή για τις αναφορές που υποβλήθηκαν και διεκπεραιώθηκαν. Επίσης, υποβάλλει ετήσια έκθεση στη βουλή για το συνολικό της έργο.

Η επιτροπή αναφορών, υποστηρίζεται στο έργο της από δική της υπηρεσία, ανάλογη

με αυτή του Ombudsman στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5. Ο διαμεσολαβητής στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το δικαίωμα της αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν θεωρήθηκε αρκετό για την προστασία των πολιτών της Ε.Ε. σε περιπτώσεις κακής διοίκησης και έτσι εισήχθη ο θεσμός του «Διαμεσολαβητή». Ο Διαμεσολαβητής είναι εξουσιοδοτημένος να παραλαμβάνει τις καταγγελίες όλων των πολιτών της Ε.Ε. και των φυσικών ή νομικών προσώπων που κατοικούν ή έχουν την καταστατική τους έδρα σε κράτος μέλος, σχετικά με περιπτώσεις κακής διοίκησης στα πλαίσια της δράσης των κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών.

Ο Διαμεσολαβητής ορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μετά από κάθε εκλογή του ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου. Η θητεία του είναι ανανεώσιμη. Διαμεσολαβητής ο οποίος δεν πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την άσκηση των καθηκόντων του ή έχει υποπέσει σε σοβαρό παράπτωμα, είναι δυνατόν να παυτεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, μετά από αίτηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ο Διαμεσολαβητής είναι αρμόδιος να διενεργεί έρευνα και να συντάσσει αναφορά σε περιπτώσεις κακής διοίκησης που διαπιστώνεται κατά τη δράση των κοινοτικών θεσμικών οργάνων και οργανισμών και να υποβάλλει συστάσεις για τη θεραπεία αυτών των περιπτώσεων ύστερα από καταγγελία από πολίτη της Ε.Ε. ή φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει την κατοικία ή την καταστατική του έδρα σε ένα κράτος μέλος, άμεσα, ή μέσω ενός μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η ιδιαιτερότητα της αποστολής του Διαμεσολαβητή συνίσταται στην προσπάθεια να βρει φιλικό διακανονισμό ο οποίος αίρει την περίπτωση κακής διοίκησης και ικανοποιεί τον καταγγέλοντα.

Οι αρμοδιότητές του περιορίζονται στη διερεύνηση των δραστηριοτήτων των κοινοτικών θεσμικών οργάνων και υπηρεσιών. Δεν έχει αρμοδιότητα ελέγχου των κρατών μελών, ακόμα και όταν προκύπτουν θέματα κοινοτικού δικαίου διότι το έργο αυτό εμπίπτει στην αρμοδιότητα των επιτρόπων διοίκησης των κρατών – μελών.

6. Ο θεσμός του Ombudsman στα άλλα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βέλγιο

Στο Βέλγιο, ο Ombudsman θεσμοθετήθηκε το 1992 σε περιφερειακό επίπεδο για τη Φλαμανδική κοινότητα. Διορίζεται από την τοπική κυβέρνηση και οι αρμοδιότητές του περιορίζονται στις υπηρεσίες της φλαμανδικής περιφέρειας. Επίσης, δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν στη δικαιοσύνη.

Ο Ombudsman επιδιώκει έναν φιλικό διακανονισμό μεταξύ διοικούμενου και διοίκησης και προβαίνει σε συστάσεις οι οποίες δεν είναι δεσμευτικές για τη διοίκηση. Υποβάλλει για το έργο του ετήσια έκθεση στη φλαμανδική κυβέρνηση, η οποία την κοινοποιεί στο φλαμανδικό Συμβούλιο.

Το 1994 θεσμοθετήθηκαν Ombudsman στο ομοσπονδιακό επίπεδο γαλλικής και ολλανδικής διαλέκτου αντίστοιχα, με ένα ευρύτατο πλαίσιο αρμοδιοτήτων για τον έλεγχο της κακοδιοίκησης.

Ιρλανδία

Ο θεσμός του Ombudsman στην Ιρλανδία ιδρύθηκε το 1980, ενώ άρχισε η λειτουργία του από 1-1-1984. Στις αρμοδιότητές του υπάγονται ο έλεγχος της δημόσιας διοίκησης, της τοπικής αυτοδιοίκησης, το εθνικό σύστημα υγείας, ο οργανισμός τηλεπικοινωνιών καθώς και των ταχυδρομείων. Δεν ερευνά παράπονα για θέματα που εκκρεμούν στα δικαστήρια. Ο Ιρλανδός Ombudsman μπορεί να παρέμβει και

αυτεπαγγέλτως. Στο τέλος του χρόνου υποβάλλει Ετήσια Έκθεση στη Βουλή, όπου έχει τη δυνατότητα να προτείνει και τροπολογίες νόμων .

Ισπανία

Το ισπανικό Σύνταγμα προβλέπει για την προστασία των πολιτών και τον έλεγχο της δημόσιας διοίκησης τον θεσμό του «Υπερασπιστή του λαού» (Defensor del Pueblo), ο οποίος υπερασπίζεται τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών και εποπτεύει τη δράση της δημόσιας διοίκησης για την τήρησή τους. Οι αρμοδιότητές του επεκτείνονται σε όλο το δημόσιο τομέα της κεντρικής διοίκησης αλλά και της περιφερειακής, στις δημόσιες επιχειρήσεις και στη διοίκηση της δικαιοσύνης, καθώς και στη στρατιωτική διοίκηση. Δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν σε δικαστήριο.

Ο Ombudsman αρχίζει την έρευνά του μετά από αίτημα του διοικούμενου ή αυτεπαγγέλτως, αλλά και μετά από αίτημα βουλευτή ή γερουσιαστή. Προβαίνει σε συστάσεις, προτείνει τροποποίηση νόμων στη Βουλή ή την κυβέρνηση, ζητά ευθύνες από τους δημοσίους υπαλλήλους. Μία σημαντική ιδιότητά του είναι η νομιμοποίηση για αίτηση έφεσης για αντισυνταγματικότητα και αποκατάσταση ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου προκειμένου να προστατεύσει τους πολίτες από παραβιάσεις των δικαιωμάτων που δημιουργούνται από διατάξεις, δικαστικές αποφάσεις ή άλλες ενέργειες του κράτους.

Λουξεμβούργο

Η επιτροπή αναφορών της Βουλής του Λουξεμβούργου , έχει αρμοδιότητες ανάλογες με αυτές του Ombudsman σύμφωνα με τον κανονισμό της βουλής. Έχει τις εξής δυνατότητες: να στέλνει την αίτηση σ' έναν υπουργό ή σε άλλη επιτροπή της βουλής, να την καταθέσει στο προεδρείο της βουλής, να τη θέσει στο αρχείο αν την κρίνει αβάσιμη. Τα μέλη της κυβέρνησης υποχρεούνται να δώσουν εξηγήσεις στο περιεχόμενο μίας αναφοράς αν το ζητά η βουλή. Δυστυχώς, η αποτελεσματικότητα της επιτροπής αναφορών ως προς τις αναφορές που εξετάζει είναι μικρή.

Πορτογαλία

Ο θεσμός του επιτρόπου Διοίκησης , Provedor de justicia, κατοχυρώθηκε στο Σύνταγμα του 1976, που προβλέπει το δικαίωμα των πολιτών να προσφεύγουν κατευθείαν σ' αυτόν. Ο Πορτογάλος επίτροπος Διοίκησης εκλέγεται από τη βουλή. Στις αρμοδιότητές του περιλαμβάνονται η πρωτοβουλία ως προς την κίνηση της διαδικασίας για τον έλεγχο της αντισυνταγματικότητας των νόμων, καταγγελίες στον Εισαγγελέα, προτάσεις τροποποίησης νόμων και διαταγμάτων, συστάσεις που κυρίως έχουν ως αντικείμενο την βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών προς το κοινό.

Ολλανδία, Αυστρία, Ιταλία

Στην Ολλανδία, ο θεσμός του Nationale Ombudsman ιδρύθηκε το 1981. Στην Αυστρία ο θεσμός προβλέφθηκε από ομοσπονδιακό νόμο του 1977, αλλά το 1981 ενσωματώθηκε στο Σύνταγμα της χώρας. Το θεσμό αποτελεί ένα συλλογικό σώμα από τρεις Ombudsmen, οι οποίοι εκλέγονται από τη βουλή με εξαετή ανανεώσιμη θητεία μετά από υπόδειξη των τριών μεγαλύτερων κομμάτων. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων ακολουθεί το σκανδιναβικό πρότυπο. Στην Ιταλία, ενώ έχει θεσμοθετηθεί ο Ombudsman σε ομοσπονδιακό επίπεδο, δεκαέξι περιφέρειες και δύο αυτόνομες περιοχές της χώρας έχουν από τις αρχές της δεκαετίας του '70 ιδρύσει τοπικά όργανα (Difensore Civico) με ανάλογες αρμοδιότητες.

II. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η Συνταγματική και νομοθετική ρύθμιση του Συνηγόρου του Πολίτη Ο θεσμός του Σ.τ.Π. ρυθμιζόταν αρχικά από το Ν 2477/1997, ο οποίος τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε από τη Ζ Αναθεωρητική Βουλή. Παράλληλα, στο άρθρο 101Α του Συντάγματος, ο αναθεωρητής νομοθέτης έθεσε τους βασικούς κανόνες που διέπουν την οργάνωση και τη λειτουργία των Α.Δ.Α. που προβλέπονται σε άλλες διατάξεις του Συντάγματος. Επιπλέον, πέντε χρόνια είχαν συμπληρωθεί από τη θεσμοθέτηση του στο και η εμπειρία που είχε συγκεντρώσει έπρεπε να αξιοποιηθεί.

Έτσι οδηγηθήκαμε στο νέο νόμο 3094/2003 «Σ.τ.Π. και άλλες διατάξεις», ο οποίος εξειδικεύει και συμπληρώνει τις γενικές συνταγματικές και νομοθετικές διατάξεις. Οι περισσότερες βέβαια από τις διατάξεις του Ν 2477/1997 διατηρούνται και επαναλαμβάνονται προκειμένου να διατηρηθεί η συνοχή του νομοθετικού πλαισίου του Σ.τ.Π.

Με το Ν 3094/2003 ο Σ.τ.Π. διατηρεί τα δύο βασικά διακριτικά του γνωρίσματα σε σχέση με τις άλλες Α.Δ.Α, τα οποία είναι ο μονοπρόσωπος χαρακτήρας του, καθώς και η διαμεσολαβητική και ελεγκτική του αρμοδιότητα. Τις τελευταίες συνεχίζει να ασκεί με την έκδοση μη εκτελεστών διοικητικών πράξεων.

Ο Ν 3094/2003 όμως εισάγει και τρεις καινοτομίες. Πρώτον διευρύνεται το πλαίσιο των δημοσίων υπηρεσιών που υπάγονται στον έλεγχο του Σ.τ.Π. Δεύτερον, υπέρ των δικαιωμάτων του παιδιού, ο Σ.τ.Π. στο μπορεί πια να παρεμβαίνει διαμεσολαβητικά και σε σχέσεις μεταξύ ιδιωτών, μόνο βέβαια κατ' εξαίρεση. Τέλος, προβλέπεται η μετατροπή του εργατικού καθεστώτος των εργαζομένων στο Σ.τ.Π. με σχέση ιδιωτικού δικαίου από ορισμένου χρόνου σε αορίστου χρόνου.

1. Οι λόγοι θεσμοθέτησης του Συνηγόρου του Πολίτη – οι Αιτίες της κακοδιοίκησης – ο έλεγχος της διοίκησης.

Άμεση συνέπεια των αρχών της νομιμότητας και της προστασίας του διοικούμενου είναι η ανάγκη η έννομη τάξη να προβλέπει τρόπους ελέγχου της συμμόρφωσης των οργάνων της Δημόσιας Διοίκησης στους κανόνες δικαίου που διέπουν την οργάνωση, τη λειτουργία, και γενικά τη δράση της.

Η ελληνική έννομη τάξη προβλέπει τέσσερις τρόπους τέτοιου ελέγχου, τον κοινοβουλευτικό, τον διοικητικό, τον ενδιάμεσο και τον δικαστικό.

Ο ενδιάμεσος έλεγχος ασκείται από την Α.Δ.Α. που ονομάζεται Σ.τ.Π. Εξάλλου, η θεσμοθέτηση του ΣτΠ ήταν αναγκαία για το ότι, όπως προέβλεπε η συνθήκη του Μάαστριχ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εξέλεξε τον πρώτο Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή, ο οποίος ζήτησε να συνεργαστεί με τα αντίστοιχα εθνικά όργανα. Τέθηκε λοιπόν το ζήτημα ποιο θα ήταν αυτό το ελληνικό όργανο, αφού η χώρα μας δεν γνώριζε τον αντίστοιχο θεσμό.

Έτσι δικαιολογείται η θεσμοθέτηση του Σ.τ.Π, που επιδιώκει να συμβάλει στην εξομάλυνση των σχέσεων διοίκησης – πολιτών, προστατεύοντας τα δικαιώματα του τελευταίου σε περιπτώσεις κακοδιοίκησης.

Ο Σ.τ.Π, στην ετήσια αναφορά του 2002, επιχειρεί να σκιαγραφήσει τα αίτια της κακοδιοίκησης .

Συγκεκριμένα, τέσσερα προκρίνονται ως τα πιθανότερα απ' αυτά. Πρώτα αναφέρεται

η τάση των ελληνικών κυβερνήσεων, ανεξαρτήτως κομματικής ταυτότητας, να στελεχώνουν τη δημόσια διοίκηση με καθόλου αξιοκρατικά κριτήρια. Έτσι, συσσωρεύτηκε στο εσωτερικό της μεγάλος αριθμός υπαλλήλων που δεν είχε τις εξειδικευμένες γνώσεις και την τεχνική κατάρτιση που απαιτούνταν.

Ως δεύτερο αίτιο, ο Σ.τ.Π. εκθέτει ένα περίεργο σκεπτικό, που υποτίθεται πως διατηρεί την επιρροή του απ' τη Μεταπολίτευση το 1974 ως και τώρα και φαίνεται να επικαλείται τη δημοκρατία προκειμένου να δικαιολογήσει τη μη εφαρμογή της νομοθεσίας όπου διαπιστώνεται η παραβίαση των κείμενων διατάξεων καταστρατηγώντας έτσι το κράτος δικαίου.

Ακόμα, για την κακοδιοίκηση φαίνεται να φταίει και η πολυνομία, οι ατέλειες των νόμων και το δυσνόητο περιεχόμενο πολλών νομοθετικών διατάξεων, που οδηγούν σε ασάφειες, οι οποίες δεν επιτρέπουν την ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία της διοίκησης.

Τέλος, την κακοδιοίκηση χρεώνονται όσοι στελεχώνουν τη δημόσια διοίκηση και γενικά το δημόσιο τομέα, οι οποίοι λόγω έλλειψης γνώσεων και κατάρτισης στην πλειοψηφία τους, προκαλούν αδικαιολόγητες και μεγάλες καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών.

2. Η αποστολή του Συνηγούρου του Πολίτη

Με τη θεσμοθέτηση του Σ.τ.Π, καθιερώνεται ένα σύστημα ελέγχου με σκοπό τη βελτίωση της ελληνικής δημόσιας διοίκησης και την αντιμετώπιση των φαινομένων της κακοδιοίκησης, της αναποτελεσματικότητας, της χαμηλής παραγωγικότητας και της κακής ποιότητας των υπηρεσιών της.

Ο Σ.τ.Π. είναι ανεξάρτητη αρχή που έχει ως ρόλο τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ν.Π.Ι.Δ, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την εξάλειψη της κακοδιοίκησης, την τήρηση της νομιμότητας και την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού.

Έχει λοιπόν ο Σ.τ.Π. καταρχήν ρόλο κοινωνικό. Τούτο σημαίνει πως πρόκειται για ένα όργανο το οποίο δρα αποκλειστικά μέσα στα πλαίσια της λειτουργίας της κοινωνίας, την οποία και επιχειρεί να εξομαλύνει με τη διαμεσολαβητική δράση, έτσι ώστε τα δύο βασικά στοιχεία που συνθέτουν αυτή την τελευταία, το κράτος με την έννοια της διοίκησης και τους πολίτες, να συνυπάρξουν αρμονικά. Το καταρχήν χάσμα ανάμεσα στα δύο επιχειρεί να γεφυρώσει ο Σ.τ.Π. με την ελεγκτική διαμεσολαβητική του δράση, ώστε η παντοδύναμη διοίκηση να λειτουργεί καλύτερα και ο πολίτης να μην είναι ανήμπορος απέναντί της.

Με βάση τα παραπάνω, θα μπορούσαμε άφοβα να συμπεράνουμε ότι ο θεσμός του Σ.τ.Π. και η δράση του έχουν ως άμεση συνέπεια την ενδυνάμωση της γενικότερης αρχής της προστασίας των δικαιωμάτων. Η κρατική δύναμη με τη μορφή της διοίκησης δεν είναι παντοδύναμη και ελεύθερη για οποιαδήποτε αυθαιρεσία, και ούτε ως τέτοια θα πρέπει να λογίζεται από τους πολίτες. Σε πρακτικό επίπεδο, η πεποίθηση αυτή ενισχύεται μέσω της δυνατότητας ελέγχου της διοικητικής δράσης, που προσφέρει βέβαια κατεξοχήν η ανεξάρτητη αρχή του Σ.τ.Π. Επιπρόσθετα, με τη δυνατότητα προσφυγής στη διοικητική δικαιοσύνη, η αρχή αυτή έρχεται να συμπληρώσει και να ενισχύσει την ελεγκτική δράση που μπορεί ο πολίτης να αναλάβει απέναντι στη διοίκηση. Ο τελευταίος, βλέπει τα δικαιώματά του να προστατεύονται αποτελεσματικότερα και εντονότερα, μια και στο πλευρό του έχει πλέον μία αρχή με το κύρος του Σ.τ.Π, ως σύμμαχό του στην αναζήτηση της

δικαίωσής του.

3. Η νομική φύση του Συνηγούρου του Πολίτη

Ο ιδρυτικός Ν 2477/1997 «Ο Σ.τ.Π. και το Σώμα επιθεωρητών – ελεγκτών δημόσιας διοίκησης», προέβλεπε τη σύσταση του πρώτου ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή. Εξάλλου, η αναθεωρημένη διάταξη της παραγράφου 9 του άρθρου 103 του Συντάγματος, ορίζει ότι ο Σ.τ.Π. λειτουργεί ως ανεξάρτητη αρχή, ενώ ως τέτοια αναφέρεται ο Σ.τ.Π. και στο άρθρο 1§1 του Ν 3094/2003.

Είναι λοιπόν ξεκάθαρο, ότι ο Σ.τ.Π. ως νομική οντότητα έχει τη φύση της ανεξάρτητης αρχής, γεγονός που τον θέτει υπό την εξουσία των διατάξεων του άρθρου 101Α του Συντάγματος, που αφορά τις ανεξάρτητες αρχές γενικά, του Ν 3051/2002 και του Ν 3094/2003.

4. Η εκλογή, η αναπλήρωση και η παύση του Συνηγούρου του πολίτη

Ο Σ.τ.Π, σύμφωνα με τον ιδρυτικό Ν 2477/1997 εκλεγόταν απ' Υπουργικό Συμβούλιο μετά από γνώμη της επιτροπής θεσμών και διαφάνειας. Ο τρόπος εκλογής όμως αυτός δεν ήταν ανεκτός, διότι έπληττε τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της αρχής. Ήταν ανάγκη λοιπόν να υιοθετηθεί μία διαδικασία που θα προσέδιδε κύρος και ανεξαρτησία στη μονοπρόσωπη αρχή του Σ.τ.Π.

Έτσι, σήμερα ο Σ.τ.Π. εκλέγεται με απόφαση της Διάσκεψης των προέδρων της βουλής μετά από εισήγηση του προέδρου της βουλής, με επιδιωκόμενη την ομοφωνία, και πάντως απαιτούμενη την αυξημένη πλειοψηφία των 4/5 των μελών της. Ο Σ.τ.Π. διορίζεται με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μέσα σε 15 ημέρες από την κοινοποίηση στον τελευταίο της απόφασης της Διάσκεψης των προέδρων της βουλής.

Τον Σ.τ.Π, εφόσον απουσιάζει ή για οποιονδήποτε λόγο κωλύεται πρόσκαιρα να ασκήσει τα καθήκοντά του, αναπληρώνει ένας από τους βοηθούς Συνηγούρους, τον οποίο ορίζει ο ίδιος.

Ο Σ.τ.Π. παύεται για σωματική ή πνευματική ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων του καθώς και σε περίπτωση τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης σε βάρος του για αδικήματα κατά της ιδιοκτησίας ή κατά περιουσιακών δικαιωμάτων ή σχετικά με τα υπομνήματα ή με την υπηρεσία ή για αδικήματα κατά των ηθών, όπως και για οποιοδήποτε κακούργημα, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ν 3051/2002.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη υποστηρίζεται στο έργο του από δική του υπηρεσία: οι βοηθοί Συνήγοροι, οι ειδικοί επιστήμονες, οι βοηθοί επιστήμονες, η γραμματεία

Ο Σ.τ.Π. επικουρείται από πέντε βοηθούς Συνηγούρους, από τους οποίους ο ένας ορίζεται ως βοηθός Συνήγορος για το παιδί. Την ευθύνη λειτουργίας κάθε κύκλου εργασιών της αρχής έχει ένας Βοηθός Συνήγορος. Ο Βοηθός Συνήγορος ήταν και παραμένει ο ενδιάμεσος, μεταξύ του Σ.τ.Π. και του προσωπικού της αρχής. Καινοτομία αποτελεί η αύξηση του αριθμού των βοηθών Συνηγούρων από τέσσερις σε πέντε, η οποία ήλθε ως φυσική συνέπεια της διάταξης του Ν 3094/2003, που δημιούργησε το Συνήγορο του παιδιού. Ο πέμπτος βοηθός έχει ακριβώς την αποστολή να βοηθήσει το Σ.τ.Π. στην άσκηση των νέων καθηκόντων του.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι βοηθούν το Σ.τ.Π. στο έργο του, προϊστανται στον κύκλο δραστηριότητας όπου έχουν ορισθεί ως υπεύθυνοι, κατευθύνουν και συντονίζουν το

έργο του κύκλου, καθώς και τα ειδικότερα έργα που τους αναθέτει ο Σ.τ.Π. Επίσης, εποπτεύουν, κατευθύνουν και αξιολογούν τους ειδικούς και τους βοηθούς επιστήμονες του κύκλου τους, ενώ ένας από τους Βοηθούς Συνηγόρους ορίζεται από το Σ.τ.Π. αναπληρωτής του. Βοηθώντας απλά το Σ.τ.Π, οι Βοηθοί Συνήγοροι δεν αποτελούν μέλη της αρχής που παραμένει μονοπρόσωπη.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση του στο και παύονται επίσης με αυτή, για σωματική ή πνευματική ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων τους. Η λήξη της θητείας του Σ.τ.Π. για οποιονδήποτε λόγο, σημαίνει και τη λήξη της θητείας των Βοηθών Συνηγόρων. Τέλος, οι Βοηθοί Συνήγοροι μετέχουν στη σύνθεση του υπηρεσιακού και πειθαρχικού συμβουλίου που συγκροτούνται με απόφαση του Σ.τ.Π.

Επιπλέον, για να στελεχωθεί η αρχή του Σ.τ.Π. ο Ν 3094/2003 προβλέπει 75 θέσεις ειδικών επιστημόνων και 50 θέσεις βοηθών επιστημόνων. Για τους ειδικούς επιστήμονες τα προσόντα διορισμού καθορίζονται με Π.Δ. και είναι η κατοχή πτυχίου ή διπλώματος Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής που καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της θέσης ή συναφές με αυτό πεδίο καθώς και η επιστημονική εξειδίκευση στο γνωστικό αντικείμενο της οικείας θέσης.

Για τους βοηθούς επιστήμονες στα προσόντα διορισμού τους απαιτείται πτυχίο Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής και γνώση μίας ξένης γλώσσας. Γενικά πάντως η εμπειρία, δηλαδή η άσκηση του έργου που σχετίζεται με το αντικείμενο της προς κατάληψη θέσης, η απασχόληση σε Α.Α. με συναφές με το Σ.τ.Π. έργο, εκτιμάται ιδιαίτερα για την αξιολόγηση των υποψηφίων.

Για την πλήρωση των θέσεων του ειδικού και βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού, προηγείται δημόσια πρόσκληση, η οποία δημοσιεύεται σε δύο τουλάχιστον εφημερίδες των Αθηνών που έχουν ευρεία κυκλοφορία και τηρούνται οι αρχές της δημοσιότητας, της διαφάνειας, της αντικειμενικότητας και της αξιοκρατίας. Τα κριτήρια, ο χρόνος, η συχνότητα, ο τύπος, η διαδικασία και το όργανο αξιολόγησης των ειδικών και των βοηθών επιστημόνων καθορίζονται με απόφαση του Σ.τ.Π.

Στη Γραμματεία της αρχής προΐσταται δημόσιος υπάλληλος με βαθμό διευθυντή. Η πλήρωση της θέσης αυτής του διευθυντή γίνεται με απόφαση ειδικού συμβουλίου που αποτελείται από τον Σ.τ.Π. ύστερα από αίτηση υποψηφιότητας, που υποβάλλεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία που τάσσεται με δημόσια πρόσκληση προς τους ενδιαφερομένους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Οι αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Πολίτη .

Οι φορείς που ελέγχονται από το Σ.τ.Π. καθορίζονταν από το άρθρο 3 παρ. 1 του Ν 2477/1997, του οποίου το περιεχόμενο ήρθε να συμπληρώσει και να διευρύνει η διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 του Ν 3094/2003, ώστε περισσότεροι φορείς του Δημοσίου να υπάγονται στη διαμεσολαβητική αρμοδιότητα του Σ.τ.Π.

Έτσι, ο Σ.τ.Π. συνεχίζει να είναι αρμόδιος για θέματα που ανάγονται στις υπηρεσίες του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, των υπολοίπων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Επίσης, προστέθηκαν στις αρμοδιότητές του τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο κράτος, των δημοσίων επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων των οργάνων τοπικής αυτοδιοίκησης

και των επιχειρήσεων των οποίων τη διοίκηση ορίζει άμεσα ή έμμεσα το δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος. Επιπλέον, καινοτομώντας ο Ν 3094/2003 κατοχυρώνει την αρμοδιότητα του Σ.τ.Π. και για θέματα που αφορούν ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού. Πρόκειται βέβαια για μία κατ' εξαίρεση αρμοδιότητα, που υπόκειται στους όρους και τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 4 του ανωτέρω νόμου. Από τις ελεγκτικές και διαμεσολαβητικές αρμοδιότητες του Σ.τ.Π. εξαιρούνται οι τράπεζες και το Χρηματιστήριο Αξιών.

Στην δεύτερη παράγραφο του άρθρου 4 του Ν 3094/2003 ορίζονται δημόσιες αρχές ή κατηγορίες ανθρώπων που κατ' εξαίρεση δεν υπάγονται στην αρμοδιότητα του Σ.τ.Π. Οι εξαιρέσεις αυτές θεσμοθετήθηκαν για να αποφευχθεί η ανάμειξη της αρχής σε θέματα που ανήκουν στην πολιτική ευθύνη της κυβέρνησης ή αποτελούν τμήμα του σκληρού πυρήνα του κράτους. Ακόμα, για να διαφυλαχθεί η αρχή της διάκρισης των εξουσιών και η ανεξαρτησία των άλλων Α.Α. Πρέπει εδώ να αναφέρουμε και την εξαίρεση των θρησκευτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, η οποία υπαγορεύεται από το ότι αυτά είναι φορείς του δικαιώματος της θρησκευτικής ελευθερίας και ορθή είναι η εξαίρεση σε ότι αφορά την άσθηση της λατρείας και των δραστηριοτήτων που συνδέονται με τη θρησκεία.

Ειδικότερα, δεν υπάγονται στη διαμεσολαβητική και ελεγκτική αρμοδιότητα του Σ.τ.Π. οι υπουργοί και υφυπουργοί ως προς τις πράξεις που αφορούν τη διαχείριση της πολιτικής λειτουργίας, τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δικαστικές αρχές, οι στρατιωτικές υπηρεσίες ως προς τα θέματα που αφορούν την εθνική άμυνα και ασφάλεια, η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών για δραστηριότητες που αφορούν την εξωτερική πολιτική και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας, το Νομικό Συμβούλιο του κράτους, οι Α.Α. ως προς την κύρια λειτουργία τους, οι υποθέσεις οι σχετικές με την κρατική ασφάλεια, θέματα που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των δημοσίων υπηρεσιών, υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης δικαστικής αρχής. Η ενασχόληση του Σ.τ.Π. μ' αυτές τις τελευταίες θα ήταν αντίθετη με το άρθρο 87 παρ. 1 του Συντάγματος που κατοχυρώνει τη λειτουργία και προσωπική ανεξαρτησία των τακτικών δικαστών .

Τέλος, όπως ορίζει το άρθρο 4 στην 3η του παράγραφο, ο Σ.τ.Π. δεν επιλαμβάνεται περιπτώσεων κατά τις οποίες η επίμαχη διοικητική πράξη έχει δημιουργήσει δικαιώματα ή ευνοϊκές καταστάσεις υπέρ τρίτων, που ανατρέπονται μόνο με δικαστική απόφαση. Έτσι, αποφεύγεται η ανάμειξη του Σ.τ.Π. σε σχέσεις μεταξύ ιδιωτών. Ακολουθώντας, προβλέπονται δύο εξαιρέσεις. Πρώτον, στην περίπτωση που η διοικητική παρανομία είναι προφανής, οπότε και στην πραγματικότητα ο Σ.τ.Π. ελέγχει απλώς τη διοίκηση και εν συνεχεία, όταν η υπόθεση έχει σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ετήσια έκθεση – Οι ειδικές εκθέσεις

Ο Σ.τ.Π. συντάσσει ετήσια έκθεση στην οποία εκθέτει το έργο της αρχής, παρουσιάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Η ετήσια έκθεση του Σ.τ.Π. υποβάλλεται το Μάρτιο κάθε έτους στον Πρόεδρο της

Βουλής και συζητείται κατά τα προβλεπόμενα στον κανονισμό της. Ο Σ.τ.Π. μπορεί να υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, στον Πρόεδρο της Βουλής, να κοινοποιήσει στον αρμόδιο υπουργό, Ειδικές Εκθέσεις κατά τη διάρκεια του έτους, για θέματα εξαιρετικής σοβαρότητας, ιδίως αν αυτά προέκυψαν μετά από αυτεπάγγελτη έρευνα και αφορούν τη μη σύμπραξη δημόσιας υπηρεσίας στη διεξαγωγή της έρευνας από το Σ.τ.Π.

Στην ετήσια έκθεση περιγράφεται το έργο της αρχής, οι αναφορές που υποβλήθηκαν, οι έρευνες που έγιναν, οι προτάσεις και λύσεις των προβλημάτων που έγιναν αποδεκτές απ' τις δημόσιες υπηρεσίες, οι αυτεπάγγελτες έρευνες, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που είναι χρήσιμο για την ανάδειξη του έργου της αρχής. Σε ειδικό τμήμα της έκθεσης περιλαμβάνονται οι προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και οι αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις. Κάθε κύκλος δραστηριότητας, με ευθύνη του αρμόδιου Βοηθού, συντάσσει τετραμηνιαίες εκθέσεις δραστηριότητας και ετήσια έκθεση τον Ιανουάριο κάθε έτους για το προηγούμενο. Η Ετήσια έκθεση δημοσιεύεται σε ειδική έκδοση του Εθνικού Τυπογραφείου και δίνεται στις δημόσιες υπηρεσίες, στους πολίτες, στα Μ.Μ.Ε. και γενικά δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο τρόπο.

Ακολουθεί ως παράδειγμα, το διάγραμμα της Ετήσιας Έκθεσης του Σ.τ.Π. για το 2003.

Ετήσια Έκθεση 2003

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή
2. Συνοπτική Παρουσίαση
3. Νομικό πλαίσιο και λειτουργία της αρχής
4. Αποτίμηση της δραστηριότητας
5. Απολογισμός του έργου ανά κύκλο δραστηριότητας
6. Νομοθετικές, λειτουργικές και οργανωτικές προτάσεις
7. Αξιοποίηση των θεσμικών δυνατοτήτων
8. Παράλληλες Δραστηριότητες
9. Διεθνείς Δραστηριότητες
10. Παραρτήματα (Νομοθετικά κείμενα, Βιογραφικά σημειώματα, Κατάσταση προσωπικού)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η ερευνητική διαδικασία.

Προϋποθέσεις, αντικείμενο, διεξαγωγή, αποτελέσματα – κυρώσεις.

Ο Σ.τ.Π. επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, αρχικά ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερομένου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ένωσης προσώπων, η οποία υποβάλλεται στην αρχή ή αποστέλλεται ταχυδρομικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Η αναφορά υποβάλλεται εντός έξι μηνών από τη στιγμή που ο ενδιαφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων της διοίκησης και καταχωρείται σε ειδικό μητρώο. Η υποβολή της

αναφοράς δεν αναστέλλει τις προβλεπόμενες από το νόμο προθεσμίες για την άσκηση ένδικων μέσων ή βοηθήματος και δεν εξαρτάται από την παράλληλη αίτηση θεραπείας, ιεραρχικής προσφυγής ή ενδικοφανούς προσφυγής. Ο Σ.τ.Π. μπορεί, προτού επιληφθεί της υποθέσεως, να ζητήσει από τον ενδιαφερόμενο να ασκήσει διοικητική προσφυγή.

Εξαιρέση ως προς την εξάμηνη προθεσμία προβλέπεται σε ειδικές περιπτώσεις, ιδίως όταν η δημόσια υπηρεσία δεν διεκπεραιώνει την υπόθεση, δεν απαντά στα επανειλημμένα διαβήματα του ενδιαφερομένου, ή επιλαμβάνεται της υπόθεσης αλλά καθυστερεί υπέρμετρα ή ο ενδιαφερόμενος βρίσκεται σε φυσική αδυναμία ή εμποδίζεται από σπουδαίους λόγους να υποβάλει εμπρόθεσμη αναφορά. Στις περιπτώσεις αυτές, στο σχετικό πόρισμα αναφέρονται οι παραπάνω λόγοι.

Ο Σ.τ.Π. μπορεί να θέσει στο αρχείο αναφορά που κρίνεται προδήλως αόριστη, αβάσιμη ή ασκείται κατά τρόπο καταχρηστικό ή κατά παράβαση της αρχής της καλής πίστης και ενημερώνει σε κάθε περίπτωση τον ενδιαφερόμενο για την τύχη της υπόθεσής του.

Ακόμα, ο Σ.τ.Π. εξετάζει αυτεπαγγέλτως θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές του, με απόφασή του που καθορίζει την υπόθεση που θα ερευνηθεί καθώς και τους λόγους που δικαιολογούν την έρευνα αυτή. Η απόφαση του Σ.τ.Π. κοινοποιείται στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και δημοσιεύεται σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα. Τέλος, ο νέος Ν 3094/2003, εισάγει μία σημαντική καινοτομία: ο Σ.τ.Π. δέχεται και αναφορές που αφορούν παραβίαση των δικαιωμάτων του παιδιού, όπως αυτά καθορίζονται από το εσωτερικό δίκαιο αλλά και τις διεθνείς συμβάσεις, ακόμα κι όταν η προσβολή προέρχεται από το χώρο του ιδιωτικού δικαίου.

Το αντικείμενο της έρευνας του Σ.τ.Π. είναι οι ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλήψεις ή υλικές ενέργειες οργάνων των δημοσίων υπηρεσιών, που παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων. Ιδίως ερευνώνται οι περιπτώσεις όπου όργανο δημόσιας υπηρεσίας, ατομικό ή συλλογικό, προσβάλλει με πράξη ή παράλειψη, δικαίωμα ή συμφέρον προστατευόμενο από το Σύνταγμα και το νόμο. Επίσης, οι περιπτώσεις όπου το όργανο αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από τελεσίδικη ή προσωρινά εκτελεστή δικαστική απόφαση ή από διάταξη νόμου ή από ατομική διοικητική πράξη. Τέλος ο Σ.τ.Π. επεμβαίνει όταν το όργανο ενεργεί ή παραλείπει νόμιμη οφειλόμενη ενέργεια, κατά παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας ή κατά κατάχρηση εξουσίας.

Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, ο Σ.τ.Π. μπορεί να ζητεί απ' τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρότυπα και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη. Γι' αυτή την τελευταία, είναι απαραίτητη η ύπαρξη τριών σωρευτικών προϋποθέσεων: κρίνεται απολύτως αναγκαία λόγω της φύσης της υπόθεσης, δεν έχει ήδη διενεργηθεί από τη διοίκηση ή έχει διενεργηθεί και η ορθότητά των πορισμάτων αμφισβητείται, δεν υπάρχει η δυνατότητα να διενεργηθεί από μέλος του επιστημονικού προσωπικού του Σ.τ.Π. . Ο Σ.τ.Π. μπορεί κατά την έρευνα των υποθέσεων να ζητήσει τη συνδρομή του Σώματος Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης ή άλλων ελεγκτικών σωμάτων της διοίκησης. Τέλος ο Σ.τ.Π. και το προσωπικό της αρχής έχουν καθήκον εχεμύθειας για έγγραφα ή στοιχεία των οποίων λαμβάνουν γνώση κατά την έρευνα και είναι απόρρητα.

Μετά το πέρας της έρευνας, ο Σ.τ.Π. μπορεί να συντάξει πόρισμα, το οποίο γνωστοποιεί στον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό και τις αρμόδιες υπηρεσίες και διαμεσολαβεί με κάθε πρόσφορο τρόπο για την επίλυση του προβλήματος του πολίτη. Οι αναφορές των πολιτών καταχωρούνται σε ειδικό μητρώο και προωθούνται στον αρμόδιο κύκλο δραστηριότητας. Τις έρευνες ενεργούν οι ειδικοί επιστήμονες σε

συνεργασία με τους βοηθούς επιστήμονες και με την ευθύνη του αντίστοιχου Βοηθού Συνηγόρου που κατανέμει και τις αναφορές. Με την ανάθεση της υπόθεσης, ο ειδικός επιστήμονας επικοινωνεί και εφόσον το κρίνει σκόπιμο, επισκέπτεται την υπηρεσία και μελετά επί τόπου την υπόθεση. Συνεργάζεται επίσης με τους ενδιαφερόμενους πολίτες ή τρίτους που εμπλέκονται στη σχετική υπόθεση. Μετά το πέρας της έρευνας συντάσσεται πόρισμα, στο οποίο περιλαμβάνεται η περιγραφή της υπόθεσης, τα στοιχεία που έχουν υποβληθεί, οι ενέργειες που έγιναν για την εξέταση της υπόθεσης, οι διαπιστώσεις και οι προτάσεις του Σ.τ.Π. Στο πόρισμα περιλαμβάνεται επίσης και η άποψη της αρμόδιας υπηρεσίας για την υπόθεση.

Το πόρισμα γνωστοποιείται σε κάθε περίπτωση στον αρμόδιο υπουργό, νομάρχη, δήμαρχο ή στο ανώτατο όργανο διοίκησης, και σχετικά με τα νομικά πρόσωπα, στις αρμόδιες υπηρεσίες και στον πολίτη που υπέβαλε τη σχετική αναφορά. Στο πόρισμα μπορεί να τάσσεται προθεσμία μέσα στην οποία οι αρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν να ενημερώσουν την αρχή για τις ενέργειές τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεων ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους. Αν η μη αποδοχή δεν δικαιολογείται επαρκώς, ο Σ.τ.Π. μπορεί να δημοσιοποιήσει την άρνηση εφαρμογής των προτάσεων του.

Αν και από την έρευνα προκύψει ότι δεν είναι δυνατή η επίλυση του προβλήματος, ενημερώνεται ο ενδιαφερόμενος με ειδικό έγγραφο, στο οποίο εξηγούνται οι λόγοι που κάνουν αδύνατη την επίλυση και αναφέρονται οι ενέργειες που έγιναν.

Όταν μέσα από την έρευνα ευρύτερου αριθμού αναφορών εμφανίζονται κοινά χαρακτηριστικά αναποτελεσματικότητας, κακοδιαχείρισης, χαμηλής ποιότητας παρεχομένων προς τον πολίτη υπηρεσιών, ο Σ.τ.Π. εξετάζει συνολικά με τους αρμόδιους φορείς την επίλυση των διαφορών αυτών, προτείνοντας συγχρόνως αλλαγές οργανωτικές και λειτουργικές, που θα οδηγήσουν στη βελτίωση της σχέσης του κράτους με τους πολίτες.

Άρνηση λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους της διοίκησης να συνεργαστεί με το Σ.τ.Π. στην έρευνα, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα παράβασης καθήκοντος, και για τα μέλη της διοίκησης λόγο αντικατάστασής τους.

Αν κατά την έρευνα διαπιστωθεί παράνομη συμπεριφορά λειτουργού, υπαλλήλου ή μέλους της διοίκησης, ο Σ.τ.Π. διαβιβάζει την έκθεσή του στο αρμόδιο όργανο και μπορεί να προκαλέσει την πειθαρχική δίωξη του υπαιτίου ή να προτείνει τη λήψη άλλων μέτρων. Ο Σ.τ.Π. μπορεί να θέσει εύλογη προθεσμία ανάλογα με τις περιστάσεις, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας παραγγέλλει ο ίδιος τον έλεγχο. Ακόμα, σε σοβαρές περιπτώσεις, μπορεί να προκαλέσει με έγγραφό του προς το αρμόδιο όργανο, την πειθαρχική δίωξη του υπαιτίου λειτουργού ή υπαλλήλου. Αν προκύπτει από εκθέσεις του Σ.τ.Π. ότι λειτουργός ή υπάλληλος δημόσιας υπηρεσίας παρακωλύει για δεύτερη φορά εντός τριετίας το έργο της έρευνας ή αρνείται χωρίς σοβαρό λόγο να συμπράξει στην επίλυση του προβλήματος, μπορεί να του επιβληθεί η ποινή της οριστικής παύσης.

Αν προκύψουν αποχρώσεις ενδείξεις για τέλεση αξιόποινης πράξης από λειτουργό, υπάλληλο ή μέλος της διοίκησης, ο Σ.τ.Π. διαβιβάζει την έκθεση και στον αρμόδιο εισαγγελέα. Για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού, αν κριθεί ότι υπάρχει ανάγκη παρέμβασης της αρμόδιας δικαστικής αρχής ή άλλης δημόσιας υπηρεσίας ή φορέα, ο Σ.τ.Π. διαβιβάζει σ' αυτούς τη σχετική έκθεση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Οι πέντε κύκλοι εργασιών του Συνηγόρου του Πολίτη

1. Ο κύκλος Δικαιωμάτων του ανθρώπου

Αρμοδιότητα του κύκλου αυτού είναι οι υποθέσεις που συνδέονται με την άσκηση των ατομικών δικαιωμάτων. Οι υποθέσεις αυτές καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα της δημόσιας διοίκησης, όπως προσβολές της προσωπικής ελευθερίας στο πλαίσιο της δράσης των αστυνομικών αρχών, αδικαιολόγητες διακρίσεις με βάση την ιθαγένεια ή την εθνική καταγωγή στο πεδίο της παροχής διοικητικών υπηρεσιών ή το χώρο του αθλητισμού, παραβίασης της αρχής της αξιοκρατίας στο πλαίσιο διαδικασιών επιλογής προσωπικού από δημόσιους φορείς ή εισαγωγή σε εκπαιδευτικούς οργανισμούς, περιπτώσεις ματαίωσης του δικαιώματος αναφοράς ή αυτού της αποτελεσματικής προστασίας, με την άρνηση δημοσίων αρχών να απαντήσουν σε αιτήματα πολιτών ή να εφαρμόσουν τελεσίδικες αποφάσεις.

Όπως προκύπτει από στατιστικά στοιχεία, τα ποσοστά των αλλοδαπών που προσφεύγουν στο Σ.τ.Π. αυξάνονται σταθερά. Εξάλλου, ο Σ.τ.Π. στα πλαίσια του πρώτου κύκλου της δράσης του, αναλαμβάνει δράση έναντι των απειλών σε βάρος ανθρωπίνων δικαιωμάτων που εμφανίζονται για πρώτη φορά και οφείλονται σε πρόσφατες εξελίξεις, όπως π.χ. στο πεδίο της τεχνολογίας (ηλεκτρονικές παρακολουθήσεις, προσωπικά δεδομένα), στη ραγδαία ανάπτυξη των Μ.Μ.Ε. (προσβολές της προσωπικότητας και της ιδιωτικής ζωής) ή σε κοινωνικές και οικονομικές ανακατατάξεις που θέτουν στο κοινωνικό περιθώριο ομάδες του πληθυσμού (οικονομικοί μετανάστες, πρόσφυγες, τσιγγάνοι), οι οποίες καθίστανται πιο ευάλωτες σε κάθε είδους ρατσιστικές διακρίσεις και προσβολές των δικαιωμάτων τους.

2. Ο κύκλος Κοινωνικής προστασίας

Ο δεύτερος αυτός κύκλος της δράσης του Σ.τ.Π, αφορά τις υποθέσεις τις σχετικές με την κοινωνική ασφάλιση, την υγεία, τη δημόσια υγιεινή, την προστασία και την πρόνοια υπέρ των ηλικιωμένων, των παιδιών, των ανέργων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Οι κυριότερες μορφές κακοδιοίκησης του δεύτερου κύκλου, όπως φαίνεται από τις αναφορές που έχουν γίνει, αφορούν κυρίως καθυστερήσεις στην έκδοση αποφάσεων και στην καταβολή παροχών, και τη γενικότερη ελλιπή ή πλημμελή ενημέρωση των πολιτών. Οι φορείς που αποδεικνύονται ιδιαίτερα προβληματικοί είναι οι ασφαλιστικοί οργανισμοί και κυρίως το Ι.Κ.Α. και ο Ο.Γ.Α.

Ο κύκλος κοινωνικής προστασίας είναι λοιπόν αρμόδιος για τον έλεγχο της κοινωνικής διοίκησης, η οποία δεν χαιρεί της ευμένειας των πολιτών, όπως καταδεικνύει ο μεγάλος αριθμός αναφορών που φτάνουν στον κύκλο αυτόν, αριθμός που ισοδυναμεί με το ένα τρίτο του συνόλου των αναφορών που υποβάλλονται στον Σ.τ.Π.

3. Ο Κύκλος ποιότητας ζωής.

Εδώ ανήκουν οι υποθέσεις που αφορούν ζητήματα χωροταξίας, πολεοδομίας, δημοσίων έργων, πολιτισμού και γενικότερα ζητήματα περιβάλλοντος. Εξετάζονται επίσης ζητήματα διοικητικής διαφάνειας, πληροφόρησης και επικοινωνίας των πολιτών με τη διοίκηση.

Ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής ασχολείται με αιτήματα για τη διασφάλιση ικανοποιητικών συνθηκών διαβίωσης και την προστασία εννόμων δικαιωμάτων των πολιτών από πράξεις ή παραλείψεις της διοίκησης, οι οποίες στην πλειοψηφία τους

παίρνουν τη δικαστική οδό.

4. Ο κύκλος Σχέσεως κράτους – πολίτη

Στον τέταρτο κύκλο εργασιών του στο εμπίπτουν τα αιτήματα με αντικείμενο θέματα γενικότερης κακοδιοίκησης και μη τήρησης της αρχής της νομιμότητας. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται κυρίως για υποθέσεις ανεπαρκούς πληροφόρησης και κακής επικοινωνίας των πολιτών με τη διοίκηση, θέματα ποιότητας παρεχομένων υπηρεσιών, μη απάντησης ή καθυστέρησης απάντησης σε αιτήσεις πολιτών, παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας και ανελαστικής εφαρμογής των νομοθετικών διατάξεων.

Σημαντικά του κύκλου αυτού είναι τα συμπεράσματα που αφορούν τις Δ.Ο.Υ. και παρουσιάζουν τα προβλήματα που ανακύπτουν σε σχέση με την ύπαρξη πολυνομίας σχετικά με την κάθε υπόθεση, την πολυπλοκότητα του τρόπου συμπλήρωσης των φορολογικών δηλώσεων και τη μεγάλη καθυστέρηση απάντησης σε αιτήσεις ή διορθωτικές δηλώσεις πολιτών και τέλος την ανεπαρκή ενημέρωση των πολιτών από υπαλλήλους των Δ.Ο.Υ. για το πώς πρέπει να ενεργήσουν.

Τέλος, εντοπίζουμε αναφορές «γενικότερου ενδιαφέροντος» που αφορούν μία μεγάλη κατηγορία πολιτών ή αφορούν μεμονωμένη περίπτωση ιδιαίτερης βαρύτητας. Στις περιπτώσεις αυτές προτείνονται συγκεκριμένες νομοθετικές ρυθμίσεις ή λειτουργικές βελτιώσεις των εφαρμοζόμενων διατάξεων, για την εξάλειψη των φαινομένων κακοδιοίκησης.

5. Ο Κύκλος προστασίας του παιδιού.

Ο πέμπτος και τελευταίος κύκλος εργασιών του Σ.τ.Π. αποτελεί προσθήκη του Ν 3094/2003, που αναθέτει στον Σ.τ.Π. την προστασία και την προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού. Πρόκειται για τα δικαιώματα εκείνα που παρέχονται από το Σύνταγμα και την κοινή νομοθεσία αλλά και αυτά που προκύπτουν από διεθνείς συμβάσεις. Κυρίως επιδιώκεται η προστασία του παιδιού που αφορά τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, την προστασία της ζωής, της υγείας της σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας από την κατάχρηση και την εκμετάλλευση από οποιονδήποτε και με οποιονδήποτε τρόπο.

Ο Σ.τ.Π. δέχεται αναφορές από κάθε άμεσα ενδιαφερόμενο παιδί ή τον ασκούντα τη γονική μέριμνα ή συγγενή κατ' ευθεία γραμμή ή εκ πλαγίου ως το δεύτερο βαθμό, τον επίτροπο ή τον προσωρινό επίτροπο, καθώς και από τρίτο πρόσωπο που έχει άμεση αντίληψη παραβίασης των δικαιωμάτων του παιδιού. Αλλά και αυτεπάγγελτα θα μπορεί πλέον να επέμβει ο στο, όπου διαπιστώνεται παραβίαση των δικαιωμάτων του παιδιού, όπως αυτά ορίζονται στο Σύνταγμα, στους νόμους και στις διεθνείς συμβάσεις.

Ειδικότερα, όταν οι συνθήκες λειτουργίας νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού, ο Σ.τ.Π. μπορεί να προτείνει τα αναγκαία οργανωτικά και λειτουργικά μέτρα. Το νομικό πρόσωπο υποχρεούται να ενημερώσει την Αρχή για τα μέτρα που έχει λάβει ή πρόκειται να λάβει εντός της προθεσμίας που του έχει τεθεί.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο Σ.τ.Π. είναι ανεξάρτητη διοικητική αρχή, με αποστολή τον «ενδιάμεσο», πριν το δικαστικό, έλεγχο της Δημόσιας διοίκησης. Ο ρόλος του είναι κοινωνικός, και έχει

κατά πολύ συμβάλλει στην ενδυνάμωση της προστασίας των δικαιωμάτων. Οι πέντε κύκλοι εργασιών του Σ.τ.Π. καλύπτουν σε όλο της το εύρος το φάσμα της κοινωνικής δραστηριότητας, έτσι ώστε να μπορεί η αρχή να ασχοληθεί με όλες τις πτυχές αυτής της τελευταίας και να την προστατέψει αποτελεσματικά και καθολικά. Είναι ο Σ.τ.Π. ένας σύμμαχος των πολιτών στην περίπτωση που χρειαστεί αυτοί να συγκρουστούν με τη διοίκηση και να επαναφέρουν το δημόσιο σε αρμονική λειτουργία.

Ο Σ.τ.Π. επιλαμβάνεται ενός ευρύτατου φάσματος υποθέσεων, μένει όμως να αναρωτηθούμε για την πραγματική αποτελεσματικότητα του θεσμού. Το μόνο όπλο που δόθηκε στον, κατά τα άλλα λαμπερό Συνήγορο, είναι διοικητικές πράξεις μη εκτελεστές. Αποτελεί άραγε το όπλο αυτό μέσο πίεσης για την «παντοδύναμη» δημόσια διοίκηση, είναι αρκετό για να προστατεύσει αληθινά τους πολίτες ή οδηγούμαστε τελικά σε απλό εντοπισμό και αναφορά των περιπτώσεων κακοδιοίκησης, χωρίς ουσιαστική δυνατότητα αντίδρασης;

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο ενδιάμεσος έλεγχος ασκείται από ανεξάρτητη διοικητική αρχή, που συστήθηκε με τον Ν 2477/1997, ο οποίος συμπληρώθηκε με τον νέο Ν 3094/2003. η Α.Α. αποτελείται από τον Σ.τ.Π. και πέντε βοηθούς συνηγόρους, που έχουν επικουρικό έργο.

Αρμοδιότητα του Σ.τ.Π. είναι η έρευνα ατομικών διοικητικών πράξεων ή παραλείψεων ή υλικών ενεργειών που παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων. Δεν επιλαμβάνεται όμως υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστικής αρχής.

Ο Σ.τ.Π. ενεργεί κατόπιν ενυπόγραφης αναφοράς κάθε ενδιαφερομένου ή και αυτεπάγγελτα, ιδίως για υποθέσεις που έχουν προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον της κοινής γνώμης. Η προθεσμία υποβολής αναφοράς είναι 6 μήνες από το ελεγχόμενο συμβάν.

Ο Σ.τ.Π. μπορεί να ζητά από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη. Η μη σύμπραξη δημόσιας υπηρεσίας στη διεξαγωγή της, αποτελεί αντικείμενο ειδικής έκθεσης του ΣτΠ προς τον αρμόδιο υπουργό.

Μετά την έρευνα, εάν η αναφορά κρίνεται από τον Σ.τ.Π. αόριστη, αβάσιμη ή ασήμαντη, τίθεται στο αρχείο. Στην αντίθετη περίπτωση συντάσσεται πόρισμα που περιέχει προτάσεις προς τον αρμόδιο υπουργό και τις αρμόδιες υπηρεσίες. Ο δε Σ.τ.Π. διαμεσολαβεί με κάθε πρόσφορο τρόπο για την επίλυση του προβλήματος του ενδιαφερομένου.

Οι πέντε κύκλοι εργασιών του Σ.τ.Π. είναι: ο κύκλος δικαιωμάτων του ανθρώπου, ο κύκλος κοινωνικής προστασίας, ο κύκλος ποιότητας ζωής, ο κύκλος σχέσης κράτους – πολίτη, ο κύκλος δικαιωμάτων του παιδιού.

SUMMARY

The intermediate control is performed by an independent administrative service, created by the law 2477/1999, which was completed with the new law 3094/2003. The service consists of the Greek ombudsman and five assistant ombudsmen.

The mission of the Greek ombudsman is the investigation of personal administrative acts or omissions or actual acts of public services, which violate rights or harm legal interests of persons or legal entities. He doesn't investigate cases pending before any and every court of law.

The Greek ombudsman acts after signed report of everyone with legal interest, or on his own, especially in cases with special interest for the public opinion. The deadline to submit such a report is of 6 months from the event to be investigated.

He can ask from public services any information, document or other evidence concerning the case, examine persons, investigate on location and ask expert opinions. The non-cooperation of a public service during the investigation, is the object of a special report of the ombudsman to the ministering charge.

After the investigation, if the report is considered abstract, non founded or of no importance, the ombudsman files it. If not, a conclusive document is formed, which contains propositions to the minister and public service in charge. He uses any and every means for the resolution of the citizen's problem.

The five circles of responsibility of the Greek ombudsman are: the circle of human rights, the circle of social protection, the circle of life quality, the circle of citizen – state relations, the circle of the child.

ΛΗΜΜΑΤΑ

Ombudsman σ.4

Σκανδιναβία σ.4

Μεγάλη Βρετανία, Parliamentary Ombudsman σ.4

Médiateur, Γαλλία σ.5

Διαμεσολαβητής, Ε.Ε. σ.5

Συνήγορος του Πολίτη, Ελλάδα σ.10

Αποστολή σ.12

Βοηθοί Συνήγοροι σ.14

Αρμοδιότητες σ.16

Ετήσια Έκθεση σ.18

Ερευνητική διαδικασία σ.20

Προϋποθέσεις σ.20

Αντικείμενο σ.21

Διεξαγωγή σ.21

Αποτελέσματα σ.22

Πόρισμα σ.22

Κυρώσεις σ.23

Κύκλοι εργασίας σ.24

Δικαιώματα του ανθρώπου σ.24

Κοινωνική προστασία σ.25

Ποιότητα ζωής σ.25

Σχέση κράτους – πολίτη σ.26

Προστασία παιδιού σ.27

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α.Α.: ανεξάρτητη αρχή

Α.Δ.Α.: Ανεξάρτητη διοικητική αρχή

Σ.τ.Π.: Συνήγορος του Πολίτη
Σ.τ.Ε.: Συμβούλιο της Επικρατείας
Α.Ε.Ι.: Ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα
Μ.Μ.Ε.: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
Α.Μ.Ε.Α.: Άτομα Με Ειδικές Ανάγκες
Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.: Ταμείο Συντάξεων Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων
Τ.Ε.Ε.: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
Ο.ΚΑ.ΝΑ.: Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών
Ο.Γ.Α.: Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. www.synigoros.gr
2. “Ombudsman” ο έλεγχος της κακοδιοίκησης στην Ελλάδα και την Ευρώπη, Μακροδημήτρης, Χρυσανθάκης, Κουλούρης, Οικονόμου, Σπηλιωτόπουλος Αθήνα, Κομοτηνή Αντ. Ν. Σάκκουλας 1996
3. Διοίκηση και κοινωνία: η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα Μακροδημήτρης, Μουζέλης Αθήνα: Θεμέλιο 1999
4. Η συνταγματική καθιέρωση του θεσμού του “Επιτρόπου του Κοινοβουλίου” (ombudsman): Συμβολή εις την επιστήμην του Συνταγματικού δικαίου Αλεξανδρής
5. Ombudsman, προστάτης του πολίτου Αρώνης
6. Ombudsman, έλεγχος της κακοδιοίκησης στην Ελλάδα και Ευρώπη Μακροδημήτρης, Χρυσανθάκης, Κουλούρης, Οικονόμου, Σπηλιωτόπουλος Αθήνα, Κομοτηνή Αντ. Ν. Σάκκουλας 1996
7. Μεγάλος ασθενής: η μεταρρύθμιση και ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης Μακροδημήτρης, Παυλόπουλος, Αλογοσκούφης Αθήνα, Παπαζήσης 1999
8. The European ombudsman: Colloquium Papers Marias, European institute of public Administration The institute 1994
9. Les fonctions du Médiateur Maligner Presses Universitaires de France, 1979
10. Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου Σπηλιωτόπουλος Αθήνα, Κομοτηνή Αντ. Ν. Σάκκουλας 2000
11. Έλεγχος διοίκησης Μπεσίλα – Μακρίδη Αθήνα – Θεσσαλονίκη, Αντ. Ν. Σάκκουλας 2004
12. Περί της γενέσεως και της εξέλιξης του θεσμού του επιτρόπου διοικήσεως ombudsman Σασσάλος
13. Το δικαίωμα παραπόνου στον υπερασπιστή του λαού στο Ισπανικό δίκαιο Μανιάτης 1995
14. Το δικαίωμα της αναφοράς στις αρχές και ο Συνήγορος του πολίτη Μπεσίλα – Μακρίδη, Αντ. Ν. Σάκκουλας 1998
15. Ανεξάρτητες διοικητικές αρχές Αντωνόπουλος 1995

16. Ο κοινωνικός ρόλος του Συνηγόρου του πολίτη
Φωτεινόπουλος 1998
Διοικητική ενημέρωση 1998, τεύχος 11
17. Ο Συνήγορος του πολίτη και η ενδυνάμωση της προστασίας των δικαιωμάτων
Τσαπόγας, Κουφάκη, Μαρκετάκη, Μουζουράκη, 2003
18. Ο Συνήγορος του πολίτη: νέοι θεσμοί
Παγκάκης 2003
19. Αιτιολογική Έκθεση, στο σχέδιο νόμου «Ο Συνήγορος του πολίτη και το σώμα επιθεωρητών ελεγκτών δημόσιας διοίκησης»
20. Ν. 2477/1997
Συνήγορος του πολίτη και Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης
21. ΠΔ υπ' αριθ. 273/1999
Κανονισμός λειτουργίας του Συνηγόρου του πολίτη
22. Ν 3051/2002
Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις.
23. Ν. 3094/2003
Συνήγορος του πολίτη και άλλες διατάξεις
24. Το Σύνταγμα του 1975/1986/2001, Ευάγγελος Βενιζέλος,
εκδόσεις Σάκκουλα, 2004
25. Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές,
Τετακιώτης Ιωάννης, 2004,
26. www.greeklaws.com/pubs
27. Απο το βιβλίο ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ της Ε.Μ. Μακρίδη εκδόσεις Σάκκουλα
2004
28. Απο το βιβλίο ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ της Ε.Μ. Μακρίδη εκδόσεις Σάκκουλα
2004 Κύκλος ποιότητας ζωής. Ειδική έκθεση: Σταθμοί βάσης κινητής τηλεφωνίας,
μακροχρόνια έκθεση στη μη ιοντίζουσα ακτινοβολία.
29. Βλ. www.synigoros.gr